

STANOWISKO

Ogólnopolskiej Koalicji "Rozwój TAK - Odkrywki NIE", osób i organizacji pozarządowych w sprawie roli węgla brunatnego w polskiej energetyce oraz przyszłości branży zajmującej się jego wydobyciem

15 maja br. w Bełchatowie reprezentanci central związkowych kopalni węgla brunatnego, przedstawiając się jako (jedyna) strona społeczna - zażądali od władz naszego kraju uznania węgla brunatnego jako paliwa gwarantującego bezpieczeństwo energetyczne Polski i pełniącego rolę strategiczną. Niepokój związkowców obudziły informacje o braku wydania pozytywnych decyzji środowiskowych dla planowanych odkrywek węgla brunatnego „Ościstowo” oraz „Złoczew” co może, w ich opinii, skutkować dramatyczną sytuacją w regionie konińsko-turkowskim i bełchatowskim. Przedstawiciele związków działających na terenie kopalń węgla brunatnego domagają się w trybie pilnym - cyt.: „...jednoznacznego określenia przez stronę rządową kwestii związanych ze złożami perspektywicznymi ... jako wykazu złóż o znaczeniu strategicznym, które będą eksploatowane na podstawie ustaw i rozporządzeń wzorem spec ustaw stosowanych w innych gałęziach przemysłu”.

Zaapelowali do Rządu RP, pracodawców, sektora paliwowo-energetycznego, polskich eurodeputowanych o odrzucenie w całości polityki klimatycznej Unii Europejskiej!

Tak skrajnie egoistyczne, krótkowzroczne i nie przystające do wymogów XXI wieku stanowisko branżowych związków zawodowych, po raz kolejny skłania naszą Koalicję do wyartykułowania diametralnie innych oczekiwań społeczności lokalnych, rolników, przedsiębiorców, samorządów, organizacji pozarządowych, naukowców, ludzi kultury i ekspertów. Środowiska te sprzeciwiają się budowie nowych odkrywkowych kopalni węgla brunatnego, dostrzegając przy tym dramatyczne i pogłębiające się z każdym rokiem, skutki działania istniejących odkrywek.

Mając silny mandat społeczny w postaci m.in. prawomocnych referendów, licznych protestów, tysięcy podpisów pod listami i apelami, debat publicznych oraz ekspertyz i opracowań naukowych, od blisko dekady przekazujemy polskim władzom jasny sygnał: *Nie ma żadnego uzasadnienia dla kontynuacji wydobycia węgla brunatnego za pomocą najbardziej archaicznej, niszczącej środowisko metody jaką jest odkrywka !*

Nic nie jest warte ceny jaką muszą ponieść tysiące ludzi wysiedlanych ze swoich domów. Nic w pełni nie naprawi skutków społecznej i ekologicznej katastrofy do jakiej przyczyniają się działające jeszcze kopalnie odkrywkowe.

Podobne do nas zdanie ma Wiceminister Środowiska Mariusz Gajda, uczestnik (wraz z posłami do Sejmu RP Janem Dziedziczakiem i Janem Mosińskim) „antyodkrywkowej” konferencji w Sanktuarium Maryjnym na Św. Górze k. Gostynia (20.02.17): „*Jestem całkowicie po Państwa stronie – w tym przypadku nie ma wątpliwości - budowa kopalni (węgla brunatnego) będzie katastrofą. Nie będzie wody, nie będzie życia, będzie za to jedna*

wielka pustynia. Te ziemie powinny nadal produkować dobrą i zdrową żywność, dlatego musimy trwale je zabezpieczyć przed tego typu pomysłami. Jesteśmy nawet gotowi zmienić prawo, by kopalni nie było ...”

Jako Koalicja "Rozwój TAK - Odkrywki NIE", nie zgadzamy się na kontynuację węglowej polityki energetycznej, którą wspierają kopalniane związki działające w imię krótkowzrocznych interesów jednej, wąskiej grupy zawodowej kosztem zdrowia milionów obywateli naszego Państwa, którzy mają niezbywalne prawo do życia i pracy, czystej wody, powietrza i nieskażonej ziemi.

W nadchodzących dekadach, jak wskazują na to zachodzące szybko zmiany w Europie i Azji, węgiel brunatny nie będzie gwarantem bezpieczeństwa energetycznego. Bezpieczeństwo energetyczne, co istotne, nie oznacza autarkii lecz mądre zróżnicowanie kierunków dostaw paliw i energii. Postęp technologiczny, rozwój nauki już teraz zapewnia wystarczająco wiele możliwości wytwarzania energii po konkurencyjnych kosztach by nie było potrzeby korzystania z metod dewastujących powierzchnię ziemi, generujących smog.

Związkowcy kopalń węgla brunatnego powinni uważnie przeanalizować przemiany gospodarcze i społeczne na Górnym Śląsku z ostatnich 27 lat, by nie doprowadzić do równie dramatycznej sytuacji swoich kopalń. **To nie węgiel, a czysta woda, powietrze, przyroda i polska żywność są zasobami strategicznymi, które należy chronić.**

Jako obywatele domagamy się:

- ~ jak najszybszego opracowania i przyjęcia Polityki energetycznej Polski do 2050 roku, zgodnej z założeniami polityki klimatyczno-energetycznej UE;
- ~ rozpoczęcia debaty publicznej nad w/w dokumentem i kierunkami transformacji energetycznej w nadchodzących dekadach;
- ~ opracowania programów strategicznych restrukturyzacji rynków pracy w regionach górniczo - energetycznych węgla brunatnego.

Nasze postulaty obejmują:

- 1) **podjęcie rzeczywistego dialogu ze społecznościami przeciwnymi budowie nowych kopalni odkrywkowych z regionów południowej i północnej Wielkopolski, województw: Lubuskiego, Kujawsko- Pomorskiego, Łódzkiego i Dolnośląskiego prowadzącego do ponad politycznej zgody co do kierunków niskoemisyjnej transformacji gospodarki w tych regionach,**
- 2) **uwzględnienie negatywnego stanowiska samorządów terytorialnych gmin zagrożonych budową nowych odkrywek oraz ochroną złóż w odniesieniu do wykazu złóż strategicznych węgla brunatnego, zaprzestania uznawania inwestycji węglowych jako inwestycji celu publicznego,**
- 3) **trwale zabezpieczenie gmin przed archaicznymi projektami odkrywkowej eksploatacji złóż węgla brunatnego przez odpowiednie zmiany w ustawie prawo geologiczne i górnictwo.**

Wyjątkowym nadużyciem jest apel związkowców o odrzucenie w całości polityki klimatycznej Unii Europejskiej, będący w rażącej sprzeczności nie tylko z nauką Kościoła Katolickiego (Encyklika Papieża Franciszka „Laudato si”), ale też europejskich central związkowych, które tę politykę współtworzą i wspierają. Takie działania szkodzą interesom bezpieczeństwa kraju spychając Polskę na margines Unii Europejskiej. Nie do przyjęcia jest krytyka instytucji takich jak RDOŚ czy GDOŚ, których zadaniem jest chronić środowisko człowieka - nie zaś interesy jednej branży eksploatującej to środowisko.

Uważamy, że władze naszej ojczyzny, mają obowiązek przekazać wiarygodną informację opinii publicznej i związkom zawodowym, iż sektor węgla brunatnego owszem, otrzyma realne wsparcie w procesie restrukturyzacji, jednak jej finałem musi być stopniowe odejście od odkrywkowego wydobycia węgla. **Pierwszy krok tego procesu transformacji to powstrzymanie się od budowy nowych odkrywkowych kopalni węgla brunatnego.**

Nie można pracowników tego sektora utwierdzać w iluzji, że węgiel brunatny, podobnie jak inne paliwa kopalne, ma świetlaną przyszłość. Wystarczy przeanalizować światowe przemiany w dziedzinie paliw energetycznych, skalę i rodzaj inwestycji w energetyce w takich krajach jak Chiny i Indie, by stwierdzić, że korzystanie z paliw kopalnych jest coraz mniej opłacalne, przynosi więcej szkód niż pożytku, a rzeczywisty rozwój ekonomiczny zapewniają dziś technologie innowacyjne i energooszczędne, wymagające dużego udziału wiedzy, nie surowców kopalnych. Dobrym przykładem budowania przemysłu przyszłości jest strategiczny program elektromobilności przyjęty przez Radę Ministrów w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Program może się stać kołem zamachowym reindustrializacji gospodarki stworzy tysiące nowych, wysoko płatnych miejsc pracy dla polskich specjalistów, da silny impuls innowacyjny dla gospodarki oraz zwiększy jej zdolności eksportowe.

Wzywamy do jednoznacznego i szczerego określenia przez władze wykonawcze i ustawodawcze naszego kraju kwestii dalszego funkcjonowania branży węgla brunatnego. Uspokoi to, mamy nadzieję, mieszkańców gmin zagrożonych nowymi odkrywkami, tak jak po części uspokoiły opinię publiczną południowej Wielkopolski słowa ministrów J. Dziedziczaka i M. Gajdy na Św. Górze. Zapewni też, że obecne życie tysięcy mieszkańców, miejsca ich pracy nie są i nie będą zagrożone. Górnikom zaś oraz wykształconym kadrom wraz ich potencjałem technicznym da sygnał, że otrzymają wsparcie w zatrudnieniu w branżach innych niż wydobywanie węgla brunatnego.

Podpisano

Irena Rogowska

Przewodniczącą Ogólnopolskiej Koalicji „Rozwój Tak - Odkrywki Nie”

(inicjatorka największego w historii wolnej Polski prawomocnego referendum lokalnego z września 2009 r., przeciwko planom budowy odkrywkowej kopalni węgla brunatnego na złożu „Legnica”)

Otrzymują:

1. *Prezydent RP*
2. *Premier RP*
3. *Marszałek Sejmu RP*
4. *Marszałek Senatu RP*
5. *Minister Energii*
6. *Minister Środowiska*
7. *Wojewoda Wielkopolski, Dolnośląski, Łódzki, Lubuski, Kujawsko-Pomorski*
8. *Marszałek woj. Wielkopolskiego, Dolnośląskiego, Łódzkiego, Lubuskiego, Kujawsko-Pomorskiego*